

Valvira

Valvonta-asioiden käsittelyprosessit ja niiden kehittäminen

Valviran asiantuntijasymposium 8.2.2017

Johtaja Tarja Holli
Valvira

Valvira.fi, [@ValviraViestii](https://twitter.com/ValviraViestii)

Valvira

Valviran ja aluehallintovirastojen välinen työnjako sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnassa

Aluehallintovirasto on ensisijainen sosiaali- ja terveydenhuoltoa – sekä ammattihenkilöitä että toimintayksiköjä - ohjaava ja valvova viranomaisen alueellaan.

Valvira ohjaa ja valvoo sosiaali- ja terveydenhuoltoa erityisesti silloin, kun kysymyksessä ovat:

- 1) periaatteellisesti tärkeät tai laajakantoiset asiat;
- 2) usean aluehallintoviraston toimialuetta tai koko maata koskevat asiat;
- 3) asiat, jotka liittyvät Valvirassa käsiteltävään (terveydenhuoltoa tai ammattihenkilöä koskevaan) valvonta-asiaan; sekä
- 4) asiat, joita aluehallintovirasto on esteellinen käsittelemään

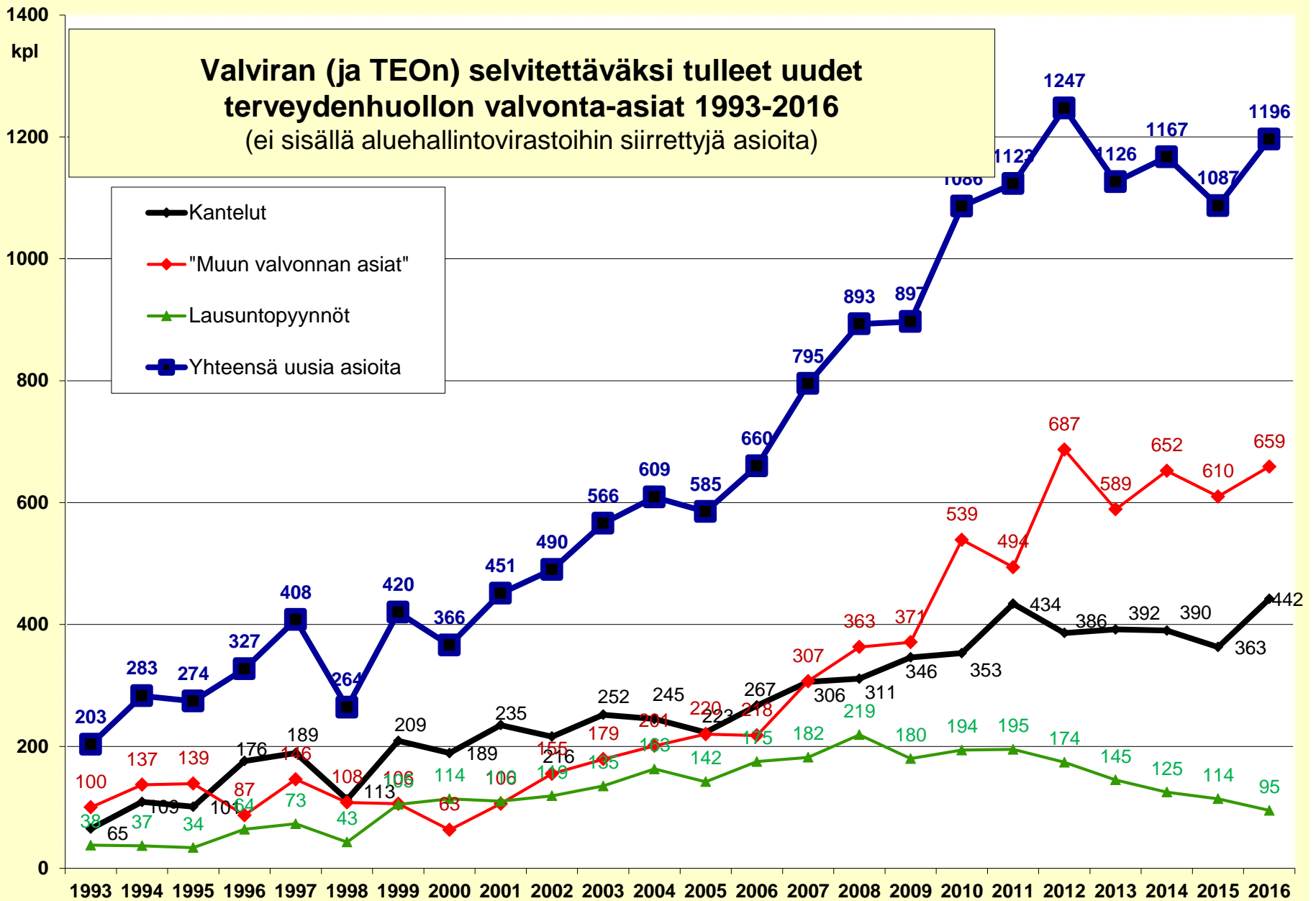
ja lisäksi sellaiset sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöitä koskevat asiat, joissa on kyse

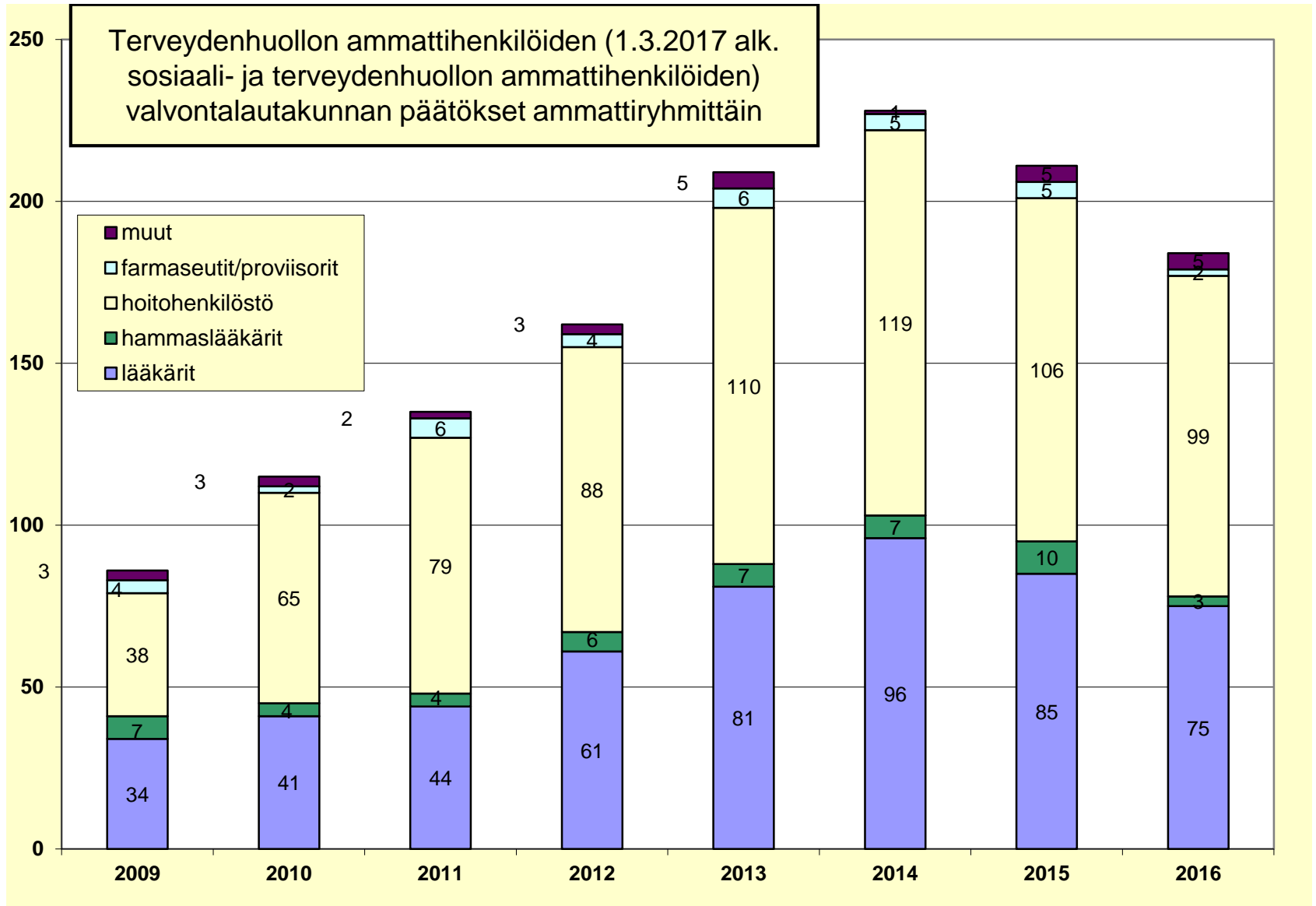
- asiasta, joka saattaa edellyttää turvaamistoimenpiteitä tai kirjallista varoitusta
- ja terveydenhuollon ammattihenkilöä koskien, jos on kyse
- epäilystä kuolemaan tai vaikeaan pysyvään vammautumiseen johtaneesta hoitovirheestä
  - oikeuslääkärin tekemään kuolemansyyn selvittämiseen liittyvästä asiasta

Valvira ohjaa aluehallintovirastoja niiden sosiaali- ja terveydenhuollon ohjauksen, lupahallinnon ja valvonnan toimintaperiaatteiden, menettelytapojen ja ratkaisukäytäntöjen yhdenmukaistamiseksi.

Valviran (ja TEOn) selvitettyväksi tulleet uudet terveydenhuollon valvonta-asiat 1993-2016

(ei sisällä aluehallintovirastoihin siirrettyjä asioita)

Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonta

- **Lupahallinto:**
  - Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammattioikeudet ja rekisteröinnit
  - Yksityisten sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksikköjen luvat
- **Ohjaus, neuvonta**
  - Omavalvonnan tukeminen
  - Tapauskohtainen neuvonta, opastus, konsultaatiot
  - Yleinen ohjaus, koulutus, verkostojen kautta tehtävä ohjaus
- **Suunnitelmaperustainen valvonta:** valtakunnalliseen sosiaali- ja
terveydenhuollon valvontaohjelmaan perustuen
- **Reaktiivinen valvonta (ammattihenkilöiden ja organisaatioiden):**
  - Kantelut
  - Ilmoitukset ja muut yhteydenotot sekä oma-aloitteisesti vireille otetut asiat
  - Valvontaan liittyvät muiden viranomaisten selvitys- ja lausuntopyynnöt (poliisi, EOA, OKA)
- **Terveysteknologian valvonta (ml. potilastietojärjestelmät)**

Valvonta muuttuu ja monimuotoistuu

Valvira

- **Toimintayksikköjen omavalvonta ensisijaista - viranomaisen neuvoo, tukee ja puuttuu, jos ei toimi**
- **Valvonnan kohdentaminen riskinarvioinnin perusteella (omavalvonnan ja viranomaisvalvonnan)**
- **Reaaliaikaiseen tietoon perustuva valvonta: tavoitteena avoin, kattava, toimintayksikkökohtainen tieto palvelutarpeista ja palveluista: volyymeistä, saatavuudesta, laadusta**
  - valtakunnallisen sote-ohjauksen toteuttamiseksi
  - palvelujen järjestäjien ja tuottajien omavalvonnan tueksi
  - viranomaisvalvonnalle
  - kansalaisten valinnanvapauden toteuttamiseksi

Pitkällä tähtäyksellä tavoitteena automatisoidut analyysit tietojärjestelmistä, robotisaatio, valvonnan digitalisaatio
- **Vuorovaikutteinen valvonta**
- **Valvontamenetelmien kehittäminen, tilannesidonnaiset menettelytavat, prosessien keventäminen**
- **Monimuotoinen valvonta ja nopea reagointi – ohjaus, ennakoiva valvonta, suunnitelmallinen valvonta ja reaktiivinen valvonta kietoutuvat toisiinsa**
- **Valvonnan vaikuttavuuden arviointi ja varmistaminen**
- **Sähköisten palvelujen lisääminen**

Valvira

Suunnitelmaperusteinen valvonta

Valtakunnallinen sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaohjelma

Vuoden 2017 painopisteet ovat:

- Päivystystoiminta ^{a)}
- Ikäihmisten kotiin annettavat palvelut ^{a)}
- Kiireettömään hoitoon pääsy ^{a)} sekä lastensuojelun ^{a)}, täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen ^{b)} määräajat
- Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalvelut ^{c)}
- Itsemääräämisoikeuden toteutuminen kehitysvammahuollossa ^{a)}

^{a)} painopisteen valvonta jatkuu vuodelta 2016

^{b)} toimeentulotuen perusosan valvonta päättyy vuonna 2016

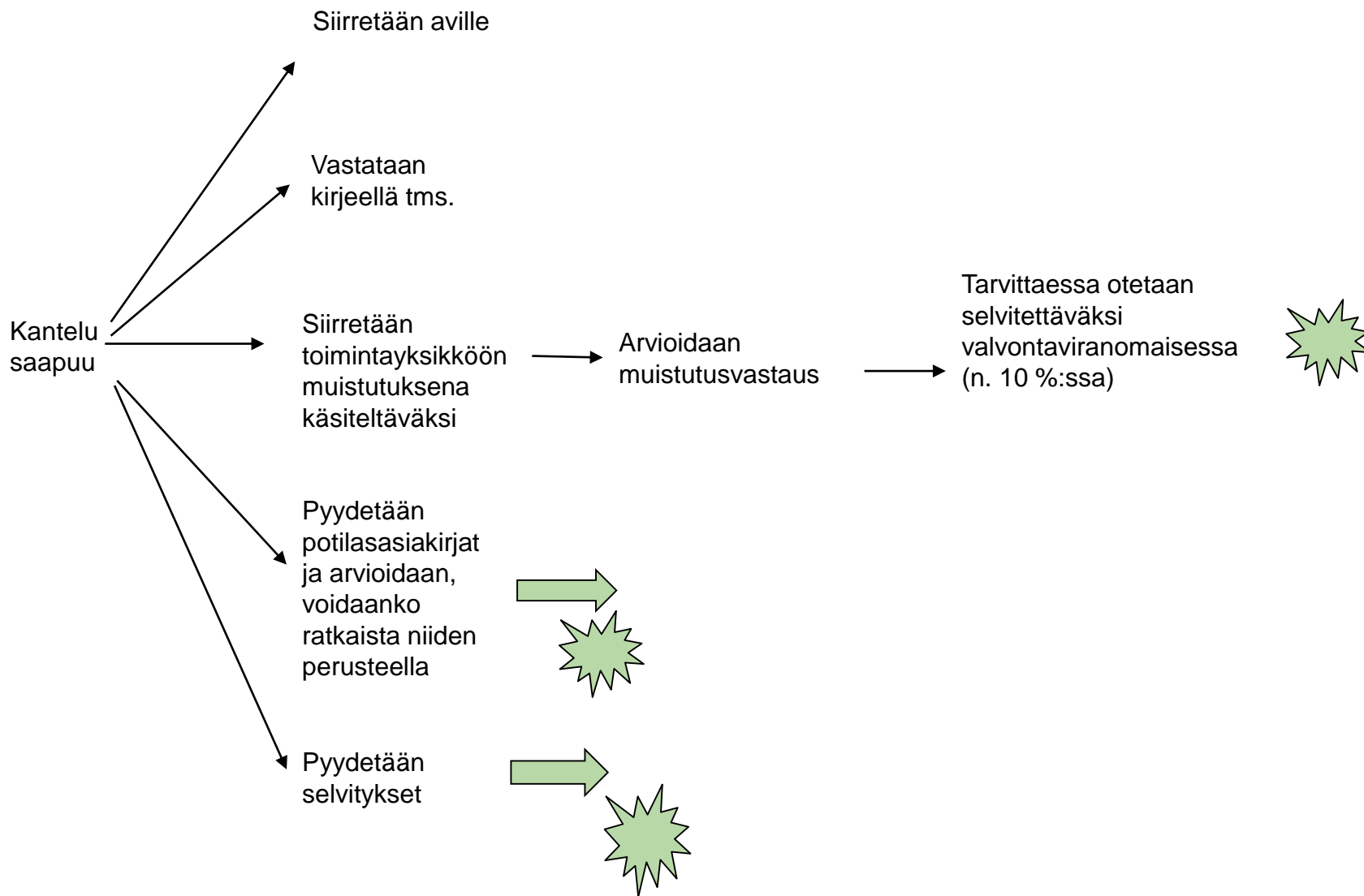
^{c)} uusi painopiste vuodelle 2017, jatkuu vuodelle 2018

Menetelmät vaihtelevat, ml. ohjaus- ja arviointikäynnit

Tarvittaessa voidaan käyttää pysyvien asiantuntijoiden apua.

Reaktiivisen valvonta-asian vireilletuloharkinta: esim. kantelut (Valvirassa)

SELVITETTÄVÄKSI OTETTAVAN (täysimääräinen selvitys) KANTELUASIAN KÄSITTELYPROSESSIN VAIHEET

Vireille tulo

- Määrätään asialle esittelijä

Selvitysvaihe

Harkitaan tapauskohtaisesti selvitysten laajuus, esim.:

- hoitoon /palvelun antamiseen osallistuneiden selvitykset
- toiminnasta vastaavan esimiehen /johtajan /kunnan toimielimen lausunto
- potilaan /asiakkaan palvelua yms. koskevat potilasasiakirjat / sosiaalihuollon asiakirjat

Lisäselvityksen hankkiminen (tarvittaessa):

- Tarkastuskäynti toimintayksikköön (voidaan käyttää asiantuntijaa apuna)

Arviointivaihe

- Pyydetään tarvittaessa yksi tai useampia **asiantuntijalausuntoja**
- Käytetään omaa asiantuntemusta
tarv. kuullaan kantelijaa

Kuuleminen jos moitittavaa (harkitaan hallinnollisen ohjauksen antamista tai määräyksen antamista) kuullaan moitittavaan menettelyyn syyllystyntä

Esittelijä laatii **ratkaisuehdotuksen** ja esittelee sen ratkaisijalle

Ratkaisu

- lähetetään kantelijalle ja niille tahoille, joilta on pyydetty selvityksiä
- lähetetään hallinnollista ohjausta (käsityksen ilmaisu, huomion kiinnittäminen, huomautus) saaville tai sille, jolle annetaan kehoitus tai määräys
- **tiedoksi asiantuntijalausunnon antaneille**

Valvira

TERVEYDENHUOLLON AMMATTIHENKILÖÄ KOSKEVAN VALVONTA-ASIAN KÄSITTELYPROSESSIN VAIHEET (ilmoituksella tms. vireille)

Vireilletuloharkinta

kuuluuko valvontaviranomaisen toimivaltaan, kuuluuko työnjaollisesti Valviralle vai aville, ohjataan työantajaa selvittämään omavalvonnallisesti vai ryhdytäänkö selvittämään > Määrätään asialle esittelijä

Selvitysvaihe (tapauskoht. hark.)

- Reseptiselvitykset apteekeilta, Kelalta
- Lausunnot työnantajilta
- Valvottavan omat selvitykset
- Potilasasiakirjat omasta hoidosta
- Hoitavien lääkäreiden lausunnot
- Henkilön laatimat potilasasiakirjat
- Tiedot Kelalta, verottajalta, poliisilta ym.
- Vastaanottotarkastus
- **Jatkoselvitykset tarv.**
  - Terveystilaselvitys (määräys)
  - Ammattitaidon selvitys (määräys)

Arviointivaihe

- Käytetään omaa asiantuntemusta
- **Tarvittaessa asiantuntijalausunto:**
  - * potilaiden hoidon asianmukaisuudesta
  - * ammattitaidosta
  - * henkilön ammatinharjoittamiskyvystä

Tarv. valvontapalaveri (sisäinen)

Kuuleminen (jos moitittavaa)

Esittelijä laatii **ratkaisuehdotuksen** ja esittelee sen ratkaisijalle

Ratkaisu

***Turvaamistoimenpiteistä** (ammatinharjoittamisoikeuden rajoitus ja poisto, suojatun ammattinimikkeen käyttöoikeuden poisto) ja kurinpidosta (kirjallinen varoitus) päättää ammattihenkilöiden valvontalautakunta

***Tiedoksi asiantuntijalausunnon antaneille**

Potilasturvallisuusriskin arviointi, tarv. väliaikainen turvaamistoimenpide

Terhikkiin: huomautus, varoitus ja turvaamistoimenpide;
Viralliseen lehteen: turvaamistoimenpide

Valvira

Valvonnan seuraamukset

- **Hallinnollinen ohjaus (käsityksen ilmaisu, huomion kiinnittäminen, huomautus)** virheellisestä/epäasianmukaisesta toiminnasta
  - kunnalle/ky:lle/toiminnasta vastuussa olevalle
  - yksit. palvelujen tuottajalle/vastuuhenkilölle
  - terveydenhuollon/sosiaalihuollon ammattihenkilölle
- **Kehotus**
- **Velvoite**
- **Määräys** puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta (asetettava määräaika); voidaan käyttää tehosteena uhkasakkoa
- **Toiminnan välitön keskeyttäminen taikka toimintayksikön, sen osan tai laitteen käytön kieltäminen** (jos potilas-/asiakasturvallisuus sitä edellyttää)
- **Turvaamistoimenpiteet sosiaali- ja/tai terveydenhuollon ammattihenkilölle** (ammattinimikkeen käyttöoikeuksien poisto, rajoitus, suojatun ammattinimikkeen käyttöoikeuden poisto)
- **Kirjallinen varoitus sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilölle**

>> Jatkovalvonta tarvittaessa (valvonnan vaikuttavuuden varmistaminen)